

LANDSTINGET BLEKINGE

Tillämpningsanvisningar till reglemente för intern kontroll i Landstinget Blekinge

Syfte

Avsikten med den interna kontrollen är att eventuella tveksamheter eller direkta felaktigheter ska kunna undanröjas eller stoppas.

Syftet med rapporteringen är man inom förvaltningen omgående ska kunna vidta åtgärder för att komma tillrätta med de fel och brister som har uppmärksammats. Fel eller brister som noteras ska omedelbart bli föremål för utredning och dokumenteras.

Definitioner

Begreppet *rimlig grad av säkerhet* innebär att nämnder och styrelser vid utformning av rutiner ska göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta. Vid bedömning av kontrollnytta ska inte enbart ekonomiska faktorer vägas in, utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos olika intressenter

Målet *ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet* innebär bland annat att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet och att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställd verksamhetsidé och mål.

Målet *tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten* innebär att landstingsstyrelsen och nämnderna samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer avseende kvantitet och kvalitet samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursanvändning.

Målet *efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.* innefattar lagstiftning såväl som landstingets interna regelverk samt ingångna avtal med olika parter.

Organisation och ansvarsfördelning

Landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen har enligt kommunallagen (KL) 6 kap 1§ och 6 kap 3§ ansvar för att leda och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter samt att ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Landstingsstyrelsen har avseende uppsiktsplikten att bland annat övervaka att nämndernas interna kontroll är tillräcklig. Uppsiktsplikten innebär en rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt om det är nödvändigt, lämna förslag till landstingsfullmäktige om förändringar.

Nämnder och övriga styrelser

Nämnderna och styrelser har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Ansvaret beskrivs i KL 6 kap 7§.

LANDSTINGET BLEKINGE

- Nämnderna och styrelser ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.
- Nämnderna och styrelser ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.
- Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av 3 kap. 16§ har lämnats över till någon annan.

Förvaltningschefer

Förvaltningschef ansvarar för att minst årligen skriftligt rapportera till nämnden och ge en samlad bedömning om hur den interna kontrollen fungerar. Allvarigare brister i den interna kontrollen rapporteras omedelbart till nämnden.

Intern kontrollplan

En intern kontrollplan ska årligen tas fram och dokumenteras i anvisad mall, bilaga 1.

Den interna kontrollplanen ska minst innehålla:

- Vilka uppföljningsområde och moment som ska följas upp
- Omfattningen på uppföljningen (frekvens)
- Vem som ansvarar för uppföljningen
- När rapportering ska ske
- Genomförd riskbedömning

Principer för intern kontroll

Landstingets arbete med intern kontroll bör stödja sig på den så kallade COSO-modellen (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). I modellen definieras den interna kontrollen på följande sätt:

Intern kontroll kan övergripande definieras som en process där såväl den politiska som den professionella ledningen samt övrig personal samverkar, vilken utformas för att med rimlig grad av säkerhet kunna uppnå följande mål:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Med modellen som utgångspunkt bör den interna kontrollen, på alla nivåer i landstinget, utformas. Modellen tillämpas i många landsting och identifierar ett antal för den interna kontrollen väsentliga beståndsdelar och innefattar följande:

- Kontrollmiljö
- Riskbedömning
- Information och kommunikation
- Kontrollåtgärder
- Övervakning och uppföljning – tillsyn

LANDSTINGET BLEKINGE

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön skapar de grundläggande förutsättningarna för den interna kontrollen. Kontrollmiljön skapas av aktörerna i organisationen, hur dessa samverkar och vilket klimat som finns i organisationen. Tillåter klimatet en öppen dialog om olika problem? Viktigt för kontrollmiljön är också de regler och policys som finns.

Kontrollmiljön påverkas också starkt av de signaler ledningen ger; hur denna agerar i olika situationer, exempelvis om regler och instruktioner inte följs. Det handlar om att skapa en kultur där samtliga är förtrogna med vilka spelregler som gäller. Det handlar också om att dela grundläggande värderingar och förhållningssätt, med andra ord organisationens etik (principer) och moral (tillämpning). Samtidigt gäller det att skapa en kultur där mål, riktlinjer och policy efterlevs samt att ansvar och befogenheter är klart definierade.

Riskbedömning

Riskbedömning görs för att identifiera och bedöma de risker och hot som verksamheten ställs inför. De interna kontrollprocesserna ska prioritera områden där högre risk finns för att det ska bli fel. Det är också viktigt att riskbedömningen präglas av mångsidighet för att föregripa eventuella risker innan de inträffar. Risker vad gäller intern kontroll kan delas in i två huvudgrupper:

- Externa risker – omvärlds-, finansiella, legala och IT-baserade risker
- Interna risker – verksamhets-, redovisnings- och IT-baserade risker

Riskbedömning handlar om att identifiera organisationens viktiga processer. Detta innebär att en processanalys måste genomföras för att få kunskap om hur dessa fungerar. I analysen ingår att identifiera potentiella risker eller felkällor, en bedömning av konsekvenserna samt i vilken grad riskerna kan kontrolleras. Det handlar således om en risk- och väsentlighetsanalys. Mall för risk- och väsentlighetsanalys redovisas i bilaga 2.

Information och kommunikation

En fungerande information och kommunikation mellan aktörer och olika organisatoriska nivåer, är en viktig förutsättning för en effektiv intern kontroll. Det handlar om att ha kontroll över verksamhet, processer och resurser. Ledningen på olika nivåer måste säkerställa att den information som krävs för att styra och följa upp verksamheten erhålls. Effektiva och ändamålsenliga rapport- och uppföljningssystem är vitala.

Kontrollåtgärder

Kontrollåtgärder är de konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller helst eliminera de risker som finns. Det kan också röra sig om att säkerställa beredskap för att kunna hantera eller regera på situationer som uppstår till följd av att olika händelser inträffar.

Övervakning och uppföljning - tillsyn

Syftet med tillsyn är att kontinuerligt utvärdera kontrollsystemet för att säkerställa att detta fungerar på avsett sätt. Ett aktivt arbete i form av tillsyn över processerna för intern kontroll leder till en kontinuerlig kvalitetssäkring av verksamhetens väsentliga rutiner och processer.

Uppföljning av intern kontrollplan

Genomförd uppföljning ska rapporteras till nämnden oavsett utfall.

LANDSTINGET BLEKINGE

Förvaltningarna ska rapportera om uppföljning av den interna kontrollen i respektive verksamhetsberättelse för året. Rapporten ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuellt vidtagna åtgärder. Vid upptäckta brister ska en åtgärdsplan lämnas.

Allvarligare brister i den interna kontrollen ska rapporteras till landstingsstyrelsen.

Bilaga 1: Intern kontrollplan

Bilaga 2: Risk- och väsentlighetsanalys